

Likabehandlingsplan

Plan i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

2016-2017

Gustavsberg

Upprättad 2016-09-07

Plan i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Inledning

I enlighet med Skolverkets bestämmelser om trygghet, respekt och ansvar i förskola/skola/vuxenutbildning, skollagen, diskrimineringslagen och läroplanen för förskolan (Lpfö98/16) har förskolan/skolan upprättat en plan mot kränkande behandling - likabehandlingsplan. Planen ska utvärderas och upprättas varje läsår. Samtliga anställda ska vara involverade i detta arbete. Förskolechefen ansvarar för att innehållet är känt för alla samt att den efterföljs, utvärderas och uppdateras.

I arbetet med planen ska det ingå en kartläggning där barn, föräldrar och personal ska ges möjlighet att lämna in åsikter och bidra med innehåll till planen.

Alla barn ska känna sig trygga i förskolan. Trygghet är en grundförutsättning för barns utveckling och lärande. Barnen ska med tillförsikt och glad förväntan kunna gå till förskolan som ska präglas av trygghet, respekt och ansvarstagande. Utgångspunkten är att alla skall ha lika möjligheter utifrån sina egna individuella egenskaper, förmågor och förutsättningar.

Alla - barn såväl som vuxna - har rätt att bli behandlade som individer på lika villkor och varje form av kränkande behandling mellan barn-barn, vuxen-barn och vuxen-vuxen är i strid med de grundläggande värden som vårt samhälle vilar på.

Verksamheterna skall genomsyras av en demokratisk grundsyn om alla människors lika värde. Det är en rättighet för barn och vuxna att inte bli diskriminerade eller kränkta på annat sätt. Alla individer har samma rättigheter att bli accepterade oavsett kön, sexuell läggning, könsidentitet, religion, trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder eller ålder. All form av diskriminering och kränkande behandling på dessa grunder strider både mot lagen och förskolans vision.

Detta möjliggörs med bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. De utgår även från bestämmelserna i läroplanerna. Den har som ändamål att både skydda barnens och de vuxna mot orättvisor och bidra till att möjligheterna och förutsättningarna till ett tryggt och gott liv för alla förbättras.

Lagen innehåller:

- Förbud mot diskriminering
- Förbud mot trakasserier
- Förbud mot annan kränkande behandling
- Förbud mot repressalier

Diskrimineringsgrunderna

Kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och funktionshinder, ålder.

Diskriminering innebär att ett barn missgynnas direkt eller indirekt av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen.

Trakasserier är en form av diskriminering. De bygger också på diskrimineringsgrunderna. Det är ett uppträdande som kränker ett barns eller vuxens värdighet. När det gäller trakasserier ska man i dessa fall även utgå från den trakasserades upplevelse av att bli kränkt.

Kränkande behandling är ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker barns värdighet.

Kränkningar kan vara

- Fysiska (t.ex. att bli utsatt för slag och knuffar)
- Verbala (t.ex. att bli hotad och kallad kränkande ord)
- Psykosociala (t.ex. att bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning)
- Text- och bildburna (t.ex. klotter, brev, lappar, e-post, sms, mms)

Mobbning är en form av kränkande behandling eller trakasserier som innebär en upprepad negativ handling eller där någon medvetet och med avsikt försöker tillfoga eller tillfogar andra skada eller obehag.

OBS! Det är barnet eller den som utsatts som avgör om beteendet eller handlingen är oönskat eller kränkande!

Delaktighet

Barnen är, utifrån ålder och mognad delaktiga i utformandet av trivselregler på avdelningen. Under hela läsåret talar de i olika samlingar, grupper och aktiviteter om ämnen som berörs i likabehandlingsplanen. Pedagogerna presenterar och läser böcker som berör ämnet likabehandling och diskuterar innehållet med barnen.

I lekar och aktiviteter ger pedagogerna olika stöd till barnen när det behövs för att utveckla leken så att likabehandlingsplanens områden efterföljs.

Vårdnadshavare besvarar varje år kommunens enkät där en del handlar om barnets trygghet i förskolan, arbetsro och genusfrågor bl.a. Föräldrasamverkansgruppen som består av en representant/avdelning, personalrepresentant och förskolechef träffas 3 ggr/läsår. Varje läsår skickas ut en förfrågan till vårdnadshavare om intresse att gå med i föräldrasamverkansgrupp. De senaste åren har vi haft inget intresse, föräldrar tycker att vi har bra informations verktyg. Vid eventuella möten är en av punkterna på agendan vår likabehandlingsplan. Föräldrarna har i detta forum, på föräldramöten och om de önskar enskilda samtal möjlighet att diskutera innehållet i planen.

Personalen på förskolan ska gemensamt varje läsår diskutera, utvärdera och upprättas likabehandlingsplanen på planeringsdag, arbetslagsmöten och pedagogmöten. I arbetet på avdelningen ska de göra en kartläggning av styrkor och svagheter kring trivsel och trygghet tillsammans med barnen.

Förskolan är en av landets största mötesplatser för barn och vuxna i alla åldrar. I verksamhetens uppdrag ingår bl a att verka för demokrati och allas lika värde i demokratisk anda.

Genom den nya lagen förstärks och förtydligas förskolans värdegrundsuppdrag.

Vad är nytt?

- alla former av kränkande behandling omfattas av lagen
- huvudmannen åläggs att bedriva målinriktat arbete för att främja barns lika rättigheter och möjligheter, dels förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling.
- regelbunden kartläggning av miljön avseende trygghet och trivsel
- krav på att utreda och åtgärda kränkningar

I lagen, som trädde i kraft den 1 april 2006, tydliggörs huvudmannens ansvar för diskriminering och andra former av kränkningar. Dessutom är kravet på årlig kartläggning av miljön och aktiva åtgärder mot mobbning och den typen av kränkande behandling skärpt, samtidigt som alla verksamheter omfattas av regler om förbud mot diskriminering.

Preventivt arbete förstärks genom att dessa förbud kombineras med regler om att huvudmannen måste bedriva ett målinriktat arbete och upprätta planer för likabehandling.

- Planen ska ha som främsta syfte att förebygga och motverka alla former av trakasserier och annan kränkande behandling och därför måste även planerade åtgärder ingå!
- Huvudmannen blir skadeståndsskyldig om någon person som omfattas av huvudmannens skadeståndsansvar har åsidosatt sin skyldighet enligt lagen.

Inflytande och delaktighet lägger en god grund för respekt och ansvarstagande, och därför är det viktigt att barn och föräldrar få ta del av innehållet i likabehandlingsplanen.

Vision:

På förskolan och skolan LÄR ska alla barn och vuxna bli behandlade med respekt och ingen ska utsätta andra eller utsättas för någon form av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

LIKABEHANDLINGSSARBETE – HANDLINGSPLAN

Mål: Förskolan ska vara helt fri från mobbning, våld, rasism, sexuella trakasserier och andra former av kränkande behandling.

Kränkande behandling används som ett samlingsbegrepp för alla typer av diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling. Därför är det på förskolan absolut förbjudet att håna eller reta någon exempelvis för hur man ex. ser ut, talar, tro, kön, sexuell läggning, funktionshinder, ålder eller ursprung. Detta är kränkande och innebär psykiskt våld som är helt oacceptabelt.

Förutom diskrimineringsgrunderna gäller detta allt annat som har med personens utseende att göra. I utseende inbegrips även klädsel, glasögon, kroppsform, storlek, hårfärg, hudfärg, kön och sätt att tala. Sådana tillmälen uppfattas oftast som kränkande av den som blir utsatt, speciellt eftersom de inte har något samband med den aktuella konflikten samt att det är svårt att försvara sig mot dessa tillmälen.

Definition:

- Kränkande behandling är när en eller flera personer förolämpar, våldför sig på eller på annat sätt kränker en annan persons mänskliga rättigheter. Detta innefattar mobbning, våld, rasism och sexuella trakasserier.

Barns rättigheter

Alla barn i förskolan/skolan LÄR har rätt till att:

- Vara unika- behandlas lika respektfullt.
- Vara olika - lika mycket värda.
- Utveckla ett demokratiskt förhållningssätt.
- Känna positiv förväntan när de går till förskolan.
- Känna lust att lära.
- Få snabbt stöd och hjälp om de känner sig ledsna eller kränkta.
- Utvecklas intellektuellt, socialt och motoriskt.
- Uppleva förskolan som en lugn och trygg miljö.

Vuxnas rättigheter

- Vara unika - behandlas lika respektfullt.
- Vara olika - lika mycket värda.
- Känna positiv förväntan när de går till arbetet.
- Känna lust att lära och utvecklas intellektuellt.
- Få snabbt stöd och hjälp om de känner sig kränkta.
- Uppleva arbetet som en lugn och trygg miljö.

Vuxnas ansvar

- Att arbeta enligt ett demokratiskt förhållningssätt.
- Bemöta barn och andra vuxna på ett respektfullt och jämlikt sätt.
- Ta sin del av ansvaret för arbetsron i den miljö där vi är.
- Hjälpa de barn och kollegor som är ledsna, känner sig utanför eller blir utsatta på annat sätt.
- Berätta för förskolechef eller motsvarande om någon är utsatt för kränkning.
- Sköta sina uppgifter och sitt uppdrag.

Arbetet för att främja en god förskolemiljö och förebygga/kränkande behandling skall bedrivas på följande sätt:

På förskolenivå

- Rektorn går igenom definitionen av kränkande behandling samt upprättar förskolans handlingsplan med all personal vid årlig utbildningsdag
- Rektorn följer i samråd med sina medarbetare upp konflikter och rapporterar till LÄRs ledningsgrupp för eventuella vidare åtgärder
- förskolepersonalen ansvarar för en god verksamhet under året, och ska arbeta för en bra förskolemiljö såväl inomhus som utomhus

På avdelningsnivå

- förskolans likabehandlingsplan finns som stående punkt på arbetslagsmöten och pedagogmöten
- personalen stämmer regelbundet av hur stämningen är i barngruppen
- pedagoger informerar barnens föräldrar om förskolans likabehandlingsplan
- pedagogerna planerar verksamheten så barnen kan ta till sig men även ha inflytande kring förskolans likabehandlingsarbete

På individnivå

- ansvarig pedagog kartlägger alla barn genom individuella samtal och IUP
- rektorn har ett speciellt ansvar vid akuta situationer av mobbning och annan kränkande behandling
- enskilda, allvarliga samtal genomförs omedelbart med de inblandade, med syfte att stoppa och förebygga eventuell fortsatt kränkande behandling
- uppföljningssamtal skall planeras, genomföras och utvärderas med inblandade parter så länge det är nödvändigt
- föräldrarna skall alltid informeras om det inträffade
- tydliga överenskommelser skall slutas med barn/förälder och ansvarig förskollärare samt rektorn.
- grova överträdelser kan leda till polisanmälan efter beslut av förskolans ledningsgrupp

Förebyggande och aktiva åtgärder för likabehandling

Förskolans arbetsmetoder innebär att vara närvarande och medforskande, det gör att vi snabbt kan se och förebygga särbehandling och kränkningar.

Pedagogens professionalitet är viktigt och alla ska möta varje enskilt barn. Pedagogerna ska lokalisera vilka sammanhang som är mest sårbara och upplysa varandra när något är fel. I verksamheten ska det finnas ett öppet klimat där det är tillåtet att påpeka brister och förhållningssätt och därigenom hjälpa barnet. Värdegrundsfrågor ska diskuteras på pedagogmöten och i mindre grupper.

Pedagogerna som arbetar med de yngsta barnen ska arbeta utifrån en småbarnspedagogik där det konkreta förhållningssättet är en grundläggande metod. De äldre barnen arbetar kontuenerligt med vänskap och hur en bra kamratrelation ska vara. Vid konflikter pratar vi om hur det känns för den som fått ont. Att fördjupa sig lite mer i den känslan och handleda barnet till att sedan säga/göra förlåt på ett respektfullt sätt. Genom detta kan barnet känna igen och lokalisera sin egen känsla, känna med någon och ha inlevelse i någon annans känslor. På så sätt lär barnen sig att ta ansvar för sina handlingar.

Detta stärker den empatiska förmågan och med den en ökad förmåga att förstå och tolka andra människor. Då minskar risken för diskriminering och kränkande handlingar.

Ansvar: alla anställda på förskolan, ytterst rektorn .

Åtgärder organiserade under läroplanernas rubriker

Förskolans förebyggande och aktiva åtgärder utgår från huvudrubrikerna i Lpfö98. Inom verksamheten skall vi bedriva ett aktivt och målinriktat arbete för att förhindra och motverka alla former av kränkande behandling mellan:

Barn/barn   Barn/vuxen   Vuxen/barn   Vuxen/vuxen

Förskolan skall genomföra kraftfulla förebyggande åtgärder utifrån den egna organisationens struktur inom följande områden:

Normer och värden

"Förskolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barnen att utveckla förståelse för vårt samhälles gemensamma demokratiska värderingar och efterhand omfatta dem". Lpfö98/16, 2.1 Normer och värden (sid 8)

Mål:

- Samtliga pedagoger och vårdnadshavare skall ha god kännedom om arbetet med likabehandling på förskolan.
- Alla barn ska få möjlighet att visa solidaritet och stimulans till samspel och få hjälp att bearbeta konflikter samt reda ut missförstånd, kompromissa och respektera varandra.

Så gör vi:

- Avsätter tid vid läsårsstarten där man gemensamt går igenom och diskuterar innehållet i likabehandlingsplanen samt utvärderar arbetet och upprättar den.
- Presenterar likabehandlingsplanen på samverkansgrupp.
- Samtliga barn skall uppleva sig bli respektfullt bemötta samt känna trygghet och arbetsro i förskolan.
- Dagligt arbete i barngrupperna kring kamratskap och trivsel i förskolan.
- Samtliga vuxna ska bli respektfullt bemötta och känna trygghet på arbetsplatsen.
- Likabehandlingsplanen ska finnas på hemsidan.

Ansvar: alla anställda på förskolan, ytterst rektorn.

Utveckling och lärande

"Verksamheten ska bidra till att barnen utvecklar en förståelse för sig själva och sin omvärld.

Den ska utgå ifrån barnens erfarenheter, intressen, behov och åsikter" Lpfö 98/16 2.2 Utveckling och lärande (sid 9)

Mål:

- Pedagogerna skall samarbeta för att erbjuda en god miljö för utveckling, lek och lärande där gemensamma regler upprättas och respekteras. Varje barn ska få ansvar utifrån sin ålder.

Så gör vi:

- Pedagoger ska vara goda förebilder genom att respektera förskolans gemensamma regler.
- Upprätta gemensamma regler tillsammans med barnen.
- Genom planerad verksamhet ge barn förståelse för demokrati.

- Pedagogerna ger barnen möjlighet att förstå hur egna handlingar kan påverka andra genom kontinuerligt arbete om vänskap och hur vi ska vara mot varandra.

Ansvar: alla anställda på förskolan, ytterst rektorn.

Barns inflytande

"I förskolan läggs grunden för att barnen ska förstå vad demokrati är. Barnens sociala utveckling förutsätter att de allt efter förmåga får ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan".

Lpfö 98/16, 2.3 Barns inflytande(sid 12)

Mål:

- Pedagogerna skall ge barn förståelse för att alla har ett lika värde oavsett bakgrund och visa på sambandet mellan inflytande och ansvar samt vilka värden som kännetecknar en demokrati.

Så här gör vi:

- Pedagogerna ansvarar för att barnen får delta i olika former av demokratiskt beslutsfattande.
- Pedagogerna skapar utrymme och uppmuntrar varje barn att uttrycka sina tankar och åsikter.
- Upprätta gemensamma regler tillsammans med barnen samt handleda dem att ta ansvar för egna handlingar.

Ansvar: alla anställda på förskolan, ytterst rektorn.

Förskola och hem

"Förskolan ska komplettera hemmet genom att skapa bästa möjliga förutsättningar för att varje barn ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt". Lpfö 98/16, 2.4 Förskola och hem (sid13)

Mål:

Samtliga föräldrar skall uppleva att vi gemensamt arbetar med barnens utveckling.

Så här gör vi:

- Regelbundna diskussioner om fostrans- och värdegrundsfrågor i den dagliga kontakten med vårdnadshavare.
- Utvecklingssamtal två gånger per läsår
- Diskutera värdegrundsfrågor i föräldragrupperna i samband med utvecklingssamtal.

Ansvar: alla anställda på förskolan, ytterst rektorn

Att upptäcka diskriminering och kränkning

Alla som arbetar på förskolan ansvarar för att i den dagliga verksamheten på olika sätt vara observant på hur förskolans barn och vuxna mår.

Så här gör vi:

- arbetar nära barnen kan därför snabbt se och upptäcka om något är fel
- observerar vem barnet leker med och hur, när vi gör observationer

- pedagogerna är närvarande i leken
- planera in teman om vänskap och kompisar
- arbetar för en god föräldrakontakt
- kartläggning via kundenkät där det kan komma fram hur barn mår på förskolan
- pedagogerna är uppmärksamma på förändringar i barns beteenden och har kontakt med föräldrar om detta
- på personalmöten och planeringsdagar diskuteras värdegrundsfrågor
- alla ska reagera på diskriminering eller kränkning, detta är allas ansvar

Ansvar: all personal på förskolan, ytterst rektorn

Att anmäla och utreda diskriminering och kränkning

Samtliga pedagoger på förskolan har skyldighet att rapportera misstanke om diskriminering eller kränkning. Vid misstanke lämnas anmälan till förskolechef.

Rutiner vid våldshandling som begåtts mellan barn

- Ansvarig pedagog, under ledning av rektorn, reder ut det inträffade enskilt med de inblandade parterna. Inget beslut om åtgärd meddelas barn/förälder av enskild pedagog innan rektorn informerats och fattat beslut i samråd med pedagog .
- Vårdnadshavaren kontaktas av pedagog eller förskolechefen för närmare information om det inträffade och informeras om eventuell soc.anmälan/polisanmälan och/eller andra påföljder, så snart beslut fattats.

Så här gör vi med barnen:

- utreder vad som hänt genom att kartlägga problemet
- ställer frågor som: Vad har hänt? Kan du berätta?
- hur känner sig de berörda parterna och hur kan vi gå vidare?

Så här gör vi vuxna:

- vuxna analyserar händelsen och vidtar åtgärder utifrån svaret
- Ansvarig/närvarande pedagog informerar alla inblandade barnens föräldrar, om vad som inträffat.
- händelsen dokumenteras skriftligen av närvarande pedagog

Ansvar: all personal på förskolan, ytterst rektorn.

Rutiner vid kränkande behandling vuxen gentemot barn

Samtliga av förskolans barn och föräldrar skall vid introduktion av förskolechefen/ansvarig pedagog informeras om de rutiner som gäller då barn upplever sig kränkt av en vuxen, nämligen:

- Pedagoger har ett speciellt ansvar vid akuta situationer av mobbning och annan kränkande behandling
- uppsöka rektorn och informera denne om det inträffade
- rektorn dokumenterar berättelsen och informerar företagsledningen för vidare åtgärd
- förskolechefen kallar berört barn med vårdnadshavare till samtal

- berörd pedagog kallas till samtal hos rektorn, allvarligt samtal genomförs omedelbart med alla inblandade, med syfte att stoppa och förebygga fortsatt kränkande behandling
- beslut om åtgärder (ev. polisanmälan) med anledning av det inträffade fattas av rektorn i samråd med företagsledningen
- i de fall utredningen resulterar i andra åtgärder informeras föräldrarna av rektorn.
- uppföljningssamtal skall planeras, genomföras och utvärderas av rektorn.

Vuxen – Vuxen

- Vuxna som upplever sig kränkta eller särbehandlade av kollegor ska i första hand tala med den berörda kollegan och berätta sin känsla, vilka situationer det gäller och hur hon önskar bli bemött.
- När ovanstående inte hjälper ska förskolechefen informeras och ge stöd till båda parter för att finna en lösning på situationen.
- Om situationen förblir olöst kan vi anlita utomstående expertis för utredning, stöd.

Ansvar: all personal på förskolan, ytterst rektorn

Uppföljning och utvärdering av åtgärder

Likabehandlingsplanen upprättas årligen på planeringsdagen.

På pedagogmöten tas beslut om vilka åtgärder som ska tas.

Ansvar: rektorn

HOT och VÅLD

Förebyggande och aktiva åtgärder i arbetet mot hot och våld.

- Alla pedagoger ska vara vaksamma, uppmärksamma och hjälpsamma.
- Barnen ska vara delaktiga i utformandet av gemensamma regler och förhållningssätt.
- Alla pedagoger ansvarar för en trygg överlämning till annan avdelning på förskolan.
- Pedagogerna ska bygga upp en god relation med föräldrar och andra berörda vuxna i barnets vardag och arbeta tillsammans mot alla former av hot och våld.
- Alla pedagoger ansvarar för att identifiera okända besökare som kommer in på förskolans område.

Ansvariga på förskolan

Rektorn är ytterst ansvarig och vi frånvaro följs en delegationsordning.

1. Tove Ryman rektor, tel. 08 57034060 el. 070 7557708
2. Lisa Liljeqvist tel. 08 57033230
3. Mia Melin tel. 08 57033230

Akut telefonnummer till polis 112

Nackapolisen 11414

Tillbud

Ansvarig rektorn ska utan dröjsmål skicka anmälan samt tillbudsrapport till arbetsmiljöverket och kommunen.

Barnen på förskolan kräver alltid tillsyn och uppsikt.

Vid hot eller fysiska angrepp mellan barn och barn eller pedagog och barn har alla pedagoger ansvar att ingripa och avbryta angreppet. Händelsen rapporteras i båda fallen till rektorn som i sin tur tar kontakt med föräldrarna och därefter vidtar åtgärder. Alla som arbetar inom förskoleverksamhet och skola har anmälningsplikt till socialtjänsten.

Utomstående

Om utomstående person uppträder hotfullt eller våldsamt på förskolans område ska:

- Pedagogerna alltid uppträda lugnt och med varsamhet
- Närvarande pedagoger ska skydda förskolans barn och lugnt förflytta dem från riskområdet till säkrare plats
- Pedagogerna får aldrig ingripa fysiskt för att oskadliggöra den hotfulle
- Pedagogerna ska alltid ringa polis som tar över ansvaret
- Vid telefonhot (anonyma eller direkta) ska alltid rektorn eller annan ansvarig på förskolan informera polis för vidare åtgärder

Viktigt att tänka på vid provokation:

- Försök att behålla lugnet.
- Angreppet är oftast inte riktat mot dig personligen.
- Lyssna aktivt.
- Använd din yrkeskunskap.
- Skapa andrum.

- Hota aldrig själv.
- Håll dig till sakfrågan.
- Om du hör ljud eller annat från ett rum med tecken på hotfull situation, gå in i sällskap med någon annan.

Annat viktigt att tänka på:

- Ring 112 till Polisen
- Rektorn ska utan dröjsmål sätta sig in i vad som pågår och gå igenom händelsen med den som utsatts för hot och våld.
- Uppföljningsmöten ska planeras in.
- Arbetsskadeanmälan görs av den som utsatts för hot så snart som möjligt efter det inträffade.

NULÄGESANALYS: September 2016

Analysen är grundad på gruppdiskussioner vid pedagogmöten, analys av resultatet från Pilen enkäten samt vid olika diskussionsformer tillsammans med barnen.

Arbetsmetoden har varierat lite beroende på barnens ålder och mognad. Med de yngre barnen (företrädesvis upp till ca 3 års ålder) är metoden dels att prata med barnen och samtidigt visa konkret hur man löser konflikter, delar med sig, klappar varandra, säger förlåt mm, allt för att visa hur man är som en god kompis.

Med barnen från ca 2 1/2 års ålder har vi regelbundna "bra kompis -tema" med frågor och samtal om kamratskap, i samling eller i smågrupper. Vi talar kring bilder med olika känslouttryck om hur man känner sig och varför i olika situationer. Vi samtalar även kring hur vi kan hjälpa varandra att må bra och om vikten att berätta för en vuxen om man ser eller hör något som inte känns bra i magen. Vi läser sagor som knyter an till känslor.

Pedagogerna är uppmärksamma på hur lokalerna inne och utemiljön används av barnen så att de ska känna sig trygga att leka överallt. Vi värnar alltid tryggheten och är nära barnen.

När barnen har nått en mognad och förståelse pratar vi mer och låta barnen försöka lösa olika situationer själva. Vi samtalar även om att det är viktigt att ta hjälp av en vuxen om man inte klarar att lösa en situation själv.

Barn:

- Barnen har ett fint förhållningssätt mot varandra och oss vuxna.
- Pedagogerna arbetar aktivt med att leka med och vara nära för att stimulera det sociala samspelet.

Pedagoger:

- Pedagogerna får ibland frågor eller synpunkter från föräldrar som är svåra att bemöta, vi måste förbereda oss på att vår kundgrupp kan ha olika värderingar och vara beredda att möta dessa på ett professionellt sätt.
- Återkoppla och följa upp viktiga samtal.
- Pedagogerna arbetar aktivt med att leka med och vara nära barn.

Mål:

- Likabehandlingsplanen ska vara lättillgänglig för föräldrarna.

- Pedagogerna ska alltid arbeta med kamratregler och hur de fungerar bland barnen.
- Likabehandlingsplanen ska vara väl förankrad hos pedagogerna.

Åtgärder:

- Likabehandlingsplanen läggs ut på hemsidan.
- Ha en fast punkt på mötesagendan där vi diskuterar värdegrundsfrågor.
- Ordna en anslagstavla där alla dokument finns samlade och är tillgängliga för alla föräldrar på förskolan.
- Arbeta fram kamratregler i respektive grupp tillsammans med barnen. I småbarnsgrupperna visar pedagogerna konkret kring lek och samvaro hur vi är som kompisar.
- Pedagogerna ser till att inom och utomhusmiljön är en trygg miljö.
- Genom olika observationsmetoder så ser vi hur barnen trivs.
- Genomgång av likabehandlingsplan vid planeringsdagen i september. Handlingsplanen ska vara ett levande dokument som ska finnas lätt tillgängligt på alla avdelningar.

NULÄGESANALYS: 24/10- 2013 MÅL	HUR	NÄR	VEM ANSVARAR
<p>Vi vill att alla grupper har kamratregler.</p> <p>Konkretisera likabehandlingsplanen.</p> <p>Vid konflikthantering är vi nära och låter barnen få det stöd de behöver. Sätter ord på känslor som uppstår.</p> <p>Vi vill att alla barn ska våga säga ifrån när de känner sig orättvist behandlade. Vi vill att de ska känna att det är okej, att känslan aldrig är fel.</p> <p>Se och bemöta alla barn</p>	<p>Vi samtalar och dramatiserar om hur man ska vara en bra kompis. Formar en kompisol.</p> <p>Viktigt att denna är levande och ständigt utvecklas utifrån barnen och att vi tillsammans kommer fram till gemensamma regler i hur man ska bli/vara en bra kompis.</p> <p>Vi gör barnintervjuer och observationer. Vi har även en blankett som är ett bra underlag gällande barnets trivsel. En kartläggning i barngruppen kring likabehandling.</p>	<p>Augusti-september och för övrigt är detta något som vi ständigt arbetar med.</p> <p>När vi arbetar med ”se mål” är dagligen, återkommande och vi arbetar med detta under hela året.</p> <p>Utvärderas med en regelbundet och är levande i vardagen.</p>	<p>Vi som arbetar på avdelningen är alla ansvariga för att likabehandlingsplanen efterföljs. Samt att målen eftersträvas.</p> <p>Förskolläraren har ansvar över arbetet i respektive grupp.</p> <p>Förskolechef har det yttersta ansvaret.</p>

<p>Trygg & lugn miljö Inspirerande miljö & lärorik/lustfylld</p>	<p>Vi lär barnen STOPP med handen. Vi låter alla barn komma till tals. I de yngre barnens grupper är vi nära barnen och visar med kroppsspråket hur man är en bra kamrat.</p>		
<p>Självkänsla</p>	<p>Rutiner, ordning & reda, gemensamma regler</p>		
<p>Inflytande/ Delaktighet</p>	<p>I en av storbarnsgrupperna har vi; Veckans kompis. Vi drar en kompis, barnen enas om 5 bra saker om kompisen, barnet reflekterar sen själv efter en vecka hur det fungerade, kändes mm.</p> <p>Rösta om barns egna val. Olika former av demokratiskt beslutsfattande Uppmuntra barnen att uttrycka tankar och åsikter.</p> <p>FN-dagen</p> <p>Prata känslor, läsa sagor om känslor. Handkompisar På samlingen talar vi om hur vi är som kamrater samt dokumenterar det.</p>		

<p>Pedagoger</p> <p>Att arbeta utifrån likabehandlingsplanen ska vara en naturlig del i vardagen. Och den ska vara väl förankrad hos alla.</p> <p>Vi går igenom likabehandlingsplanen för föräldrar på F-möten och enskilt. Dokumentet hänger synligt vid respektive grupprum.</p> <p>Är goda vuxenförebilder och möter andra som vi själva vill bli bemötta.</p>	<p>Genom att vi lyfter värdegrundsfrågor och att vi verkligen ifrågasätter varandra när vi brister, givetvis på ett respektfullt vis. Om man ser eller hör något kan man skriva upp en minnesanteckning och lyfta det på ett möte.</p> <p>Kompetensutveckling</p> <p>Läsa förskolans likabehandlingsplan så att man är väl förtrogen med denna.</p>	<p>På samtliga pedagogmöten. En stående punkt för att stimulera värdegrundsdiskussionerna.</p> <p>I stunder där det är aktuellt.</p> <p>Vid genomgång med nyanställd personal.</p>	<p>Alla pedagoger</p> <p>Förskolechefen har ett stort ansvar.</p>
--	---	--	---

Underskrifter: Datum för utvärdering och revidering av Likabehandlingsplan: 07/9-2016